

برگزاری دومین سالگرد درگذشت استاد محمدرضا حکیمی

نثر حکیمی کم نظیر و نمونه بود

گروه فرهنگی – محمدحسین روانبخش: مراسم

دومین سالگرد در گذشت استاد محمدرضا حکیمی در سالن همایشهای مجموعه فرهنگی امام صادق (ع) میبد برگزار گردید. این مراسم با نمایش مستند «فریاد روزها» به کارگردانی وحید موحدی و روایت و تهیه کنندگی محمدرضا موحدی آغاز شد. مستند شامل تصاویری از دیدار استاد محمدرضا حکیمی و دکتر شفیعی کدکنی و نیز مصاحبه‌هایی با آقایان اسفندیاری، علیزمانی، مهدوی راد، یاززی، عبداللّه‌پان و ایطیعی درباره استاد محمدرضا حکیمی است.

پس از نمایش فیلم، راوی مستند دکتر محمدرضا موحدی عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم انسانی به ایراد سخن پرداخت.

دکتر موحدی در توضیحی درباره مستند ساخته شده گفت: مرحوم حکیمی شخصیتی چند ضلعی داشت و از جنبه‌های مختلف می‌توان به او نگریست. در این مستند با کمک دیگران یکی از جنبه‌های متعدد شخصیت او را نشان دادیم و مثلا به رعهد، دلسوزی و وجدیت و که در مسائل اعتقادی و کلامی داشت پرداخته نشده است. ما مجموعه تهیه کنندگان ضد داشتیم جنبه فرهنگی او را نشان دهمیم و به این سوال پاسخ دهمیم که یک عالم بینی چرا و چگونه می‌تواند با روشنفکران زمان خود دمخو شود و آنها هم او را در جمع خود بپذیرند؟ او چه کرده است که به این وسعت نظر رسیده است؟ بنابراین ممکن است این ایراد گرفته شود که به ساخت‌های دیگر استاد پرداخته نشده است و البته این راه برای آیندگان باز است آثار او را بازخوانی کنند و درباره او مطالعه کنند. او مردی بوده است که در مسائل مختلف مثلا در تفسیر، در مباحث حدیثی و در امور دیگر حرفی برای گفتن داشته است.

من به عنوان استاد ادبیات به ایشان و آثار ایشان نگاه کرده ام و درباره وجه ادبی او کار کرده ام و مقاله نوشته ام. درباره ساختار شکلی الحیات و دقت فراوان ایشان بر نوشته خود و ترجمه احمد آرام و دقت استاد در این ترجمه حرف دارم اما در اینجا می‌خواهم به یک نکته تاریخی اشاره کنم. حکیمی روابط گسترده‌ای با خیصل عظیمی از شخصیت‌های فرهنگی و ادبی روزگار ما داشته است. یکی از این چهره‌های کمتر شناخته شده شخصیتی است به نام نعمت میرزازاده.

مرحوم استاد حکیمی سهم کوچکی در ادبیات کل کشور دارد در کنار سهم‌های دیگر. اگر کسی تاریخ انقلاب اسلامی را مطالعه کند یکی از سوالاتی که برایش مطرح می‌شود این است که، چه کسی در ادبیات انقلاب اسلامی اولین بار به آقا روح الله خمینی، امام گفته است؟ پاسخ همراه با بسند و ارجاع من به این سؤال این است که یک شاعر خراسانی بسیار معروف و قوی به نام نعمت میرزازاده یا آذرم، تحت تاثیر و خواسته و معرفی آقای حکیمی، از آقا روح الله در قصیده‌ی ای بلند به امام تعبیر می‌کند. آقای حکیمی، آقا روح الله را به میرزازاده معرفی می‌کند و می‌گوید که او چه است و اتفاقا یکی دو ماه است که تبعید شده است و او در اواخر سال ۴۲ یا اوایل سال ۴۳ شمسئ قصیده‌ی او غرا منتشر می‌کند که بعدها امام به خاطر این قصیده توسط

«سرزمین کهن» پخش می‌شود یا نمی‌شود؟

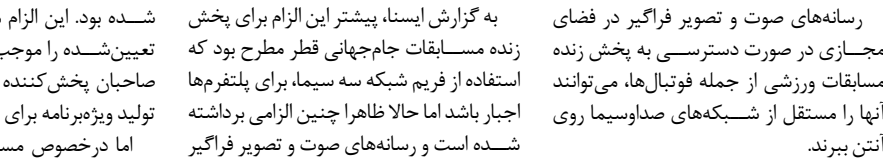
مراسم رونمایی از فیلم «سرزمین کهن» در تهران، شهریور ۱۳۸۵

برخی مسئولان تلویزیون در حالی طی ماه‌های گذشته از پخش سریال «سرزمین کهن» خبر داده بودند که حالا بعد از گذشت چند ماه، هنوز خبری از جزئیات پخش این مجموعه نیست و از طرفی کمال تبریزی، کارگردان این سریال هم اعلام کرده است صحبتی با او درباره پخش نشده است. به گزارش ایسنا، «سرزمین کهن» عنوان سریال تاریخی کمال تبریزی است که مدت ۱۰ سال است پرورنده‌های مدام روی میز مدیران صداوسیما باز و بسته می‌شود. رئیس مرکز سیمافیلم در اردیبهشت ماه اسمال با نام بردن از سریال «سرزمین کهن» در میان مجموعه‌هایی که قرار است سال ۱۴۰۲ از تلویزیون پخش شوند، از آماده‌سازی سریال کمال تبریزی برای رسیدن به آنتن خبر داده بود اما همچنان خبری از پخش این مجموعه نیست.

کمال تبریزی به‌تازگی درباره آخرین وضعیت پخش سریال «سرزمین کهن» به رسانه‌های خبری گفته است: «هیچ خبری نیست و فقط اعلام می‌کنند که می‌خواهیم آن را پخش کنیم اما ما من صحبتی نشده است.»

از همان زمان که پخش قسمت‌های ابتدایی «سرزمین کهن» صدای اعتراض قوم بختیاری را درآورد و به تغییر چند مدیر در زمان ریاست سیدمرت الله ضرغامی منجر شد تا امروز که پیمان جبلی بر مسند کار است، روسای سازمان صداوسیما هر از چندگاهی حداقل در کلام تلاش کرده‌اند، با دادن وعده‌هایی درباره پخش این سریال، پول رفته از بیت‌المال و تلاش از کف رفته عوامل تولید را زنده کنند، اما در عمل تاکنون که این مهم محقق نشده است.

مهر ماه سال ۹۶ و در دوره ریاست عبدالعلی علی‌عسکری بود که صداوسیما تلاشی دوباره را برای پخش «سرزمین کهن» از سر گرفت. در همین راستا شبکه سه سیما اعلام کرد، سریال «سرزمین کهن» کمال تبریزی با توجه به تغییرات و بازنگری‌هایی

رسانه‌های صوت و تصویر فراگیر در فضای مجازی در صورت دسترسی به پخش زنده مسابقات ورزشی از جمله فوتبال‌ها، می‌توانند آنها را مستقل از شبکه‌های صداوسیما روی آنتن ببرند.

خود استاد می‌فرمودند: که به نسل‌های جوان بگویید که تجرد من از روی اختیار نبود؛ بلکه به خاطر شرایط خاص خانوادگی تجرد بر من تحمیل شد. ایشان در دهه پنجاه از عمر هم قصد ازدواج داشتند که برخی از دوستان هم برای تحقق این امر پیش قدم شدند اما دست تقدیر یاری نکرد. اگر جوانی که اهل تحصیل و فرهنگ بود می‌خواست از ایشان یا دیگران الگوبری کند و تجرد خود را مستند به فعل ایشان کند خیلی ناراحت می‌شد و تجرد خود را اختیاری نمی‌دانست بلکه تحمیلی می‌دانست. حتی استاد ایشان مرحوم حاج شیخ مجتبی قزوینی هم برای تحقق این امر تلاش کردند اما میسر نشد.

۳- این مستند در صدد بیان همه وجوه شخصیتی و افکار استاد نبوده، اما در بیان مهارت‌های علمی استاد گاه از فلسفه دانی ایشان غفلت می‌شود. ایشان به خاطر طرح مکتب تفکیک گاه مورد این اتهام واهی قرار می‌گیرد که از فلسفه اسلامی چندان اطلاعی ندارد. عبدالمحمد آیتی در مقدمه ترجمه تاریخ فلسفه در جهان اسلام از حنا الفخوری و خلیل الجر -که ویراست علمی آن بر عهده استاد حکیمی بود و توسط انتشارات فرانکلین چاپ شد- می‌گوید: آنچه مورد شناسمانی من و مزید اعتماد خواننده است این است که دوست دانشمندم آقای محمدرضا حکیمی که در تدریس متون فلسفه اسلامی از قارایی تا سبزواری مدرسی والا و ارجمندن این ترجمه را از آغاز تا انجام خوانده‌اند و توضیحاتی به آخر کتاب افزوده‌اند.»

۴- در مصاحبه آقای اسفندیاری، الحیات کتابی حدیثی روایی معرفی شد در حالی که الحیات کتاب قرآنی-حدیثی است و این مساله از این نظر اهمیت دارد که آقای حکیمی در بحث‌های سندی و رجالی و در اعتبارسنجی روایات، مبنایی خاص دارد و آن این اینکه قرینه گرا هستند و از این طریق معتقد به روایت معتبر هستند. به خصوص در الحیات کاری که کردند این بود که با تدوین بسیار قوی و تدوینی بسیار منسجم روایات و آیات را چنان با هم مزجوز و پیوسته آورده‌اند که سند روایت را می‌توان همان آیه قرآنی دانست که در ابتدای هر فصل آورده‌اند و به تعبیری آنقدر این آیات و روایات پیوسته و همخوان هستند که روایت را از سندن بی‌نیاز می‌کند و اهل فضل جا دارد که در این باره مطالعه کنند و مقالاتی فراهم آورند.

در ادامه مراسم، سید کاظم حسینی از مصاحبان و شاگردان استاد به بیان برخی ملاحظات پیرامون مستند فریاد روزها پرداخت.

وی در ابتدا گفت: بزرگداشت حکیمی بزرگداشت یک شخص نیست؛ بزرگداشت و تکریم و تبیین یک اندیشه و تفکر الوالی شیعی است؛ بازگشت و احیای متون اصیل وحیانی است، بسط اعتقاد به وحی است و عمل به آموزه‌های وحیانی و حرکت در عینیت و نه درجا زدن در توهمات عارفانه. حکیمی خود را پیراست و بر نفس خود پای نهاده؛ با نبوغی که داشت اما هیچ نظر به‌ای نپرداخت و فلسفه‌ای نیافت. افکار بشری را از معارف وحیانی تفکیک نموده، مقام الوالی انسان را دریافت و بر حیات انسان در جامعه انسانی پای فشرده، در پیشگاه امام عصر بندگی کرده، از خورشید مغرب گفت و آخرین کلماتی که با دست لرزان از قلمش تراوید این بود: السلام علی مولانا صاحب الزمان.

استاد حسینی با قدردانی و تشکر از آقای موحدی که در راستای حق و حقیقت این مستند را تهیه کرده اند و صدا و تصویر استاد را در اختیار همه قرار دادند تا همه از او حظ ببرند به چند نکته درباره محتوای مستند اشاره کردند:

۱- نقد مستند را از نظر فنی باید به اهل فن واگذار کرد ولی اساسا تهیه چنین مستندی جای تشکر دارد.

۲- در ابتدای مستند گفته می‌شود که «استاد عالم تجرد را ترجیح داد»؛ در واقع در اینجا، با ایهام تجرد در معنای تجرد به کار گرفته شده است. در مورد تجرد(ازدواج نکردن)، ایشان با این نگاه سراغ آیات و روایات رفته‌اند، درست نیست. ایشان جلوی چاپ دو تا از کتاب‌هایش را از همان اوایل انقلاب گرفت و متوجه شدند که این حرکت بزرگ ملت ایران به طرف انحراف می‌رود و سرمایه‌داری بازار این حرکت را مصادره کرده است. او آموزه‌هایش را از دین گرفته بود و اینگونه نبود که بخواهد برای آرمان‌هایش در متن دین به دنبال تأییدیه باشد. او از کودکی دغدغه فقرا را داشت و نه در برخورد با افکاری که در جامعه بود. و معتقد بود اصلاً کسی جز انبیا و اولیا، انسان و نیازهایش را نشانخته است. او با مطالعه کتاب‌های بسیار با افکار دانشمندان جهان آشنا بود، ولی معتقد بود هیچ مکتب و انسان شناسی درستی جز از آیات و روایات بیرون نمی‌آید.

در حاشیه این مراسم درباره نرم افزار آثار استاد حکیمی هم توضیحاتی ارائه شد.

با این همه آخرین بار باز هم از سوسی پیمان جبلی درباره پخش سریال اظهاراتی منتشر شد. او گفته بود، درباره مشکلاتی که «سرزمین کهن» داشته اقدامات بسیار خوبی را انجام دادیم و حتما خبرهای خوبی درباره آن خواهیم داشت؛ مجموعه‌ای که با هدف معرفی قهرمانان بختیاری ساخته شده است.

شکست انحصار صداوسیما در پخش مسابقات فوتبال نوبت به فوتبال‌های داخلی هم می‌رسد؟

پخش مسابقات فوتبال در شبکه نمایش خانگی و همچنین شبکه‌های اینترنتی موضوعی است که اخیرا از سوی فدراسیون فوتبال هم مطرح شده است. در پی مناقشات دنباله‌داری که از سال‌های دور مابین فدراسیون فوتبال و صداوسیما بر سر حق پخش وجود داشته، اخیرا یکی از بحث‌ها از سوی فدراسیون فوتبال حق پخش تلویزیونی بوده که عنوان شده یکی از منابع درآمد کلیدی در فوتبال است و برای احقاق این حق به دنبال مکاتبات و ایزینی‌ها هستند. فدراسیون فوتبال در این میان، پخش بازی‌ها از طریق شبکه نمایش خانگی را یک راهسکار عریق کرده و گفته است در پخش از طریق اینترنت باید طبق آیین‌نامه مالی فدراسیون رفتار شود و با مجموعه و شرکنی

نگاه

بیدخت نگین زیبای کویر

شهردا شهرخی طهرانی

بیدخت شهری در بخش مرکزی شهرستان گناباد استان خراسان است. این شهر در ۵ کیلومتری شهر گناباد قرار گرفته‌است. بیدخت در شرق گناباد و در یک ناحیه دشتی واقع شده و آب و هوای معتدل خشک دارد. مردم بیدخت به زبان فارسی سخن می‌گویند و پیرو مذهب اثنی عشری هستند.بر اساس شواهد و اسناد تاریخی قدمت شهر بیدخت به قبل از اسلام بازمی‌گردد. این شهر تاریخی دارای بافت با ارزش فرهنگی – تاریخی می‌باشد که در داخل این بافت بناهای با ارزش از قبیل مسجد جامع، خانه‌های تاریخی و آب انبار وجود دارد. وجه تسمیه این شهر را عموماً بَدخْت به معنای دختر بیغ یا دختر خدا ذکر می‌کنند و آن را به سستاره ناهید (زهره) نسبت می‌دهند. در شرح آثار باستانی گناباد در کتاب تاریخ و جغرافیای گناباد اثر گرانقدر جناب آقای حاج سلطان حسین تاینده گنابادی (رضاعلیشاه) در مورد قلعه دختر آمده است که آن به نام ناهید، فرشته موکل بر آب و مولاید که از مقربان خداوند بوده ساخته شده است و چون این فرشته را دختری زیبا تصور می‌کردند از این رو به قلعه دختر موسوم شده است و نیز چون بسیار مقرب خداوند بوده است آن را بَدخْت به معنی دختر خداست نام نهاده‌اند که بعدها بیدخت نام گرفت. برخی دیگر نیز معتقدند که بیدخت نام دختر یکی از سلاطین قدیم ایران بوده است که آن قریه را بنا نهاده و به نام خود نموده است و در نزدیکی آن در بالای کوه نیز عمارتی ساخته که آن را قلعه دختر گویند. در بیدخت قنات‌های بسیاری وجود دارد که مهم‌ترین قنات آن، قنات صالح آباد است که از طرف جناب آقای حاج شیخ محمد حسن بیدختی (صالح علیشاه) در آنجا احداث گردیده است. شهر کوچک بیدخت نگین درخشانی ست دارای درختان کاج بلند و قد کشیده و زیبایی ست که وجود این درختان و چوپهای آب زلال و روان در کوچه پس کوچه‌های شهر جذابیت و زیبایی خاصی را به این شهر داده است، بیدخت دارای دروازه سانه و پاک و با دلی بزرگ و خالص و بسیار متواضع می‌باشد که با دیدنشان عشق را می‌توان در حقیقت وجودشان مشاهده کرد. این شهر کوچک بهشتی بزرگ است که منزلگاه و زیارت‌گه دل‌های مشتاق و شکسته ای ست که در سراسر هستی به این درگاه شریف منشر می‌شوند و هنگام برخاستن نوای مناجات، دل را به او داده و دست نیاز سوی بی نیاز مطلق بلند کرده و جان را در این درگه شستشویی داده و به راز و نیاز مشغول می‌گردند؛ بیدخت شهر عارفان و صوفیانی ست که نیت خالص، دل خاشع و نیک خاضع دارند و چند تن از عرفا و اقطاب سلسله نعمت الهیی گنابادی به خاک آمده‌اند. مردم بیدخت طبق دستور و رویه بزرگان و پیشوایان فقر و تصوف به سحر خیزی عادت کرده و عموماً خیلی زود و غالباً اذان صبح را بیدار هستند و با حال توجه و نیاز به راز و نیاز با خدای بی نیاز پرداخته و خیر و برکت را از او می‌طلبند. اهالی آنجا (بیدخت) غالباً زراعت پشمه بوده و از بیکاری احتراز دارند.شهر بیدخت از لحاظ فرهنگ و قدمت فرهنگی یک شهر کهن و تاریخی است که درصدم جمعیت با سواد آن خصوصاً در سطح تحصیلات عالی، خود گویای این مدعا است. برخی آثار تاریخی و باستانی شهر بیدخت عبارتند از : یخدان کوثر به مساحت سه هکتار، منزل خواجه (حوضخانه)مسجد جامع بیدخت، حمام قدیمی کوثر، مزار سلطانی بیدخت، منزل جناب آقای صالح علیشاه، آب انبار حاج شیخ محمد حسن بیدختی، کوه باستانی و… در پایان پیشنهاد می‌کنم اگر قصد سفر به استان خراسان را دارید به این شهر زیبا و کوچک یعنی بیدخت هم سفری داشته باشید.

اخبارکوتاه

یک هنرمند موسیقی لرستان درگذشت

شکرعلی رضایی (خواننده، شاعر و نوازنده پیشکوت لرستانی) به علت کولت سن و سکات در ۷۹ سالگی درگذشت. فرج علیپور (خواننده پیشکوت) لرستانی طی گفت‌وگویی با ایسنا خبر درگذشت شکرعلی رضایی را تأیید کرد و طی جملاتی کوتاه درباره او گفت: آقای رضایی از کودکی در کنار برادرانش موسیقی کار کرده بود. او صدای خاصی داشت و ترانه‌های قدیمی لکی را بیشتر در برنامه‌های محلی و جشن‌ها می‌خواند. گاهی هم تنبک و دهل در کنار برادرش همت‌علی رضایی می‌نواخت. او اذمه داد: از همه این‌ها گذشته آقای رضایی اخلاق بسیار خوبی داشت و خوش‌برام بود. به قول امروز‌های آدم باکالاسی بود. هر کسی را سرچای خودش می‌شناخت و به کوچک و بزرگ احترام می‌گذاشت. من عاشق این مرام او بودم که خانوادگی همه این‌گونه هستند؛ همه افرادی خوب، سنگین و خوش اخلاقی هستند. زنده‌یاد رضایی ۲۸ مرداد ۱۴۰۲ در سن ۷۹ سالگی درگذشت.

همراه با مادرانی موفق از سراسر ایران در فصل جدید «مهربانو»

فصل جدید «مهربانو» که با محوریت معرفی مادران و بانوان موفق و کارآفرین در شبکه پنج سیما تولید شده به زودی روانه آنتن می‌شود. به گزارش روابط عمومی شبکه پنج؛ دو فصل پیشین «مهربانو» در ۷۵ قسمت پخش شد و فصل جدید آن مقرر است پاییز سال جاری روی آنتن شبکه پنج سیما برود. زینب پورابراهیم که تهیه‌کنندگی این مجموعه را برعهده دارد ضمن بیان مطلب فوق گفت: در فصل جدید، «مهربانو» به استان‌های مختلف سفر می‌کند و با بانوان موفق و کارآفرین به گفت‌وگو می‌نشیند. این فصل نیز همچون سری پیشین به مشاغل مختلف پژوهشگر، پزشک، نویسنده، شاعر، کارآفرین و… می‌پردازد و یک روز از زندگی این مادران موفق را برای مخاطبان به تصویر می‌کشد. «مهربانو» کاربست از گروه خانواده شبکه پنج سیما به تهیه‌کنندگی زینب پورابراهیم که تلاش می‌کند پشتکار بانوان متعهد کشورمان را ضمن ایفای وظایف مادری و تربیت فرزندان در مشاغل و حرفه‌شان به نمایش بگذارد و انگیزه‌بخش دیگر بانوان کشور برای برنامه‌ریزی درست و منطقی در خانه و اجتماع در هر رسته شغلی باشد.

«اوپنهایمر» ۷۰۰ میلیون دلار فروخت

فروش فیلم «اوپنهایمر» به کارگردانی «کریستوفر نولان» در گیشه جهانی از مرز ۷۰۰ میلیون دلار گذشت و چهارمین فیلم پرفروش سال شد. به گزارش ایسنا به نقل از ورایتی، این درام تاریخی پس از پنج هفته اکران، به فروش ۷۱۸ میلیون دلاری در گیشه جهانی دست یافته که شامل ۸۴۵ میلیون دلار از آمریکای شمالی و ۴۳۷ میلیون دلار از سینماهای دیگر کشورهای جهان می‌شود. این فیلم تاکنون فروش بهتری از «سریع و خشن ۱۰» (۷۰۴ میلیون دلار) و «مرد عنکبوتی: در میان دنیای عنکبوتی» (۶۸۶ میلیون دلار) رقم زده و پس از فیلم‌های «بدرادن سوپر ماریو» (۱.۳۵ میلیارد دلار)، «باربی» (۱.۲۷۹ میلیارد دلار) و «گتهپتان کپکَششان قسمت سوم» اینچ (۱.۰۶ میلیارد دلار) در رتبه چهارم پرفروش‌ترین فیلم‌های سینما در سال ۲۰۲۳ قرار دارد. «اوپنهایمر» تاکنون چهارمین فیلم پرفروش کارنامه سینمایی «نولان» در تمام دوران است و از فیلم محبوب «میان‌ستاره‌ای» (۷۱۵ میلیون دلار) عبور کرده است و پشت سر «گتهپتان کپکَششان قسمت سوم» (۱.۰۶ میلیارد دلار)، «بیشواله تاریکی برمی‌خیزد» (۱.۰۸ میلیارد دلار) و «آغاز» (۸۳۷ میلیون دلار) قرار داد. این فیلم همچنین پردرآمدترین فیلم این کارگردان در ۵۰ بازاربین‌المللی از جمله آلمان، هند، برزیل و عربستان سعودی بوده است. فیلم «اوپنهایمر» نگاهی جامع به زندگی «جی. اوبرت اوپنهایمر»، فیزیکدان نظری آمریکایی و از پیشگامان ساخت بمب اتمی دارد و در آن «کلین مورفی» در نقش «اوبرت اوپنهایمر» بازی کرده است.

کشف اسکلت یک انسان با انگشتی از یشم

باستان‌شناسان حین کاوش در مکزیک بقایای یک انسان را به همراه انگشتر یشم درون یک ظرف بزرگ پیدا کردند. به گزارش ایسنا به نقل از انشتن اوریجنیز، باستان‌شناسانی که در منطقه «ال تیگر» واقع در مکزیک مشغول کاوش بودند، اسکلت یک جوان «هایایی» را به همراه یک حلقه بزرگ یشم کشف کردند. مؤسسه ملی مردم‌شناسی و تاریخ مکزیک (INAH) گزارش داد که این کشف در جریان جدیدترین پروژه‌های کاوشی در شهر «ال تیگر» متعلق به تمدن «مایا» که در ایالت «کامپچه» واقع است، انجام شده است. «ال تیگر» نخستین‌بار در فاصله ۶۰۰ تا ۱۰۰۰ پیش از میلاد بود که به عنوان سکونتگاه «هایا»ها شکل گرفت و تا ۱۵۵۷ میلادی نیز به عنوان سکونتگاهی باقی ماند. ال تیگر که به‌عنوان پایتخت سیاسی استان «کالان» در نظر گرفته می‌شد، بیشتر به‌خاطر فعالیت تجاری‌اش و به‌عنوان یک مرکز تشریفاتی مشهور بود. در اینجا بود که فاتح اسپانیایی هرنان کورتس دستور کشتار «Cuauhtémoc» آخرین فرمانروای آزاد امپراتوری آزتک را صادر کرد. به گفته «دیگو هرنانز»، مدیر کل مؤسسه ملی مردم‌شناسی و تاریخ (INAH)، یک حلقه یشم در داخل یک ظرف مقدس واقع در غرب معبد هرمی اصلی «ال تیگر» پیدا شده است.